

Opas omaishoitajille

TAMPERE JA ORIVESI

Julkaisija: Monikulttuuriset Pirkanmaan Omaishoitajat -projekti (MoPO)

Väinöläkatu 15, 33500 Tampere

p. 044 377 7174

pertti.lahti@pioniry.fi

www.pioniry.fi

Painos 1500 kpl, **Toimituskunta:** Hannele Jokela, Leea Parhiala, Pertti Lahti

Taitto ja ulkoasu: Aaron Lepistö, Alina Tujunen, Etappi ry

Painopaikka: PK-Paino Oy, Tampere

Kuvat: PIONIn arkisto, Rami Marjamäki

Sisällysluettelo

Johdanto	6
1. Omaishoito osana elämää	7
Kuka on omaishoitaja?	7
Miten omaishoito muuttaa elämää	9
Omaishoidon vaiheet.....	9
Elämänmuutos.....	11
Erilaisia omaishoitotilanteita.....	11
Omaishoitajan jaksaminen ja itsestä huolehtiminen	12
Voimaa vertaistuesta.....	13
2.Omaishoidontuki	14
Yleistä omaishoidon tuesta	14
Omaishoidon tuki Orivedellä ja Tampereella	15
Hoitopalkkio.....	15
Omaishoitosopimus.....	15
Hoito- ja palvelusuunnitelma.....	15
Muu kaupungin kautta annettava tuki.....	16
Omaishoitajan vapaat.....	16
Omaishoitajan oikeudellinen asema ja palkkion veronalaisuus.....	18

Omaishoidon tuen hakeminen Orivedellä ja Tampereella.....	20
Päätös omaishoidon tuesta.....	20
Omaishoidon palkkion maksaminen.....	21
Omaishoidon tuen palveluohjaajat: Orivesi ja Tampere.....	22
Hoitopalkkion maksamisen keskeyttäminen ja päättyminen.....	23
Omaishoitajan palveluista aiheutuvat maksut.....	23
3. Muita kaupungin tarjoamia palveluja.....	25
Kotihoito ja kotisairaanhoido.....	25
Päivätoimintaa päiväkeskuksissa.....	25
Kuljetustuki.....	25
Kuntouttava päivätoiminta.....	27
Kotikuntoutus.....	27
Apuvälineet.....	27
Hoitotarvikkeet.....	28
Kodinmuutostyöt.....	29
Kotitori ja lähitorit.....	30

4. Kelan tuet.....	32
Hoitotuki.....	32
Vammaistuki.....	32
Kuntoutustuki.....	34
5. Omaishoitajien järjestöjä.....	34
Valtakunnalliset järjestöt.....	34
Pirkanmaan paikallisia omaishoitoyhdistyksiä.....	36
Valtakunnallisia auttavia puhelimia.....	38
Liitteet.....	39
Liite 1 Omaishoidon kriteerit ja määrät vuonna 2017.....	40

Johdanto

Tässä oppaassa on tietoa omaishoidosta ja siihen liittyvistä asioista. Oppaassa kerrotaan, mitä omaishoito on, ja mitä tukea omaishoitoon on saatavilla sekä miten niitä haetaan Tampereella ja Orivedellä

Ihmiset tarvitsevat joskus apua erilaisissa arjen asioissa. Avun tarve voi johtua monesta eri syystä. Syitä voivat olla esimerkiksi sairastuminen, vammautuminen tai vanheneminen. Tällöin ihminen ei välttämättä selviydy itsenäisesti omasta arjestaan, ja tarvitsee jonkun huolehtimaan asioistaan ja päivän toiminnoistaan.

Kun omainen tai läheinen tarvitsee säännöllisesti apua arjesta selviytymiseensä, ja joku läheinen henkilö auttaa häntä niissä, tällöin henkilöstä tulee omaishoitaja. Omaishoitaja käyttää omaa aikaansa ja voimavarojaan toisesta ihmisestä huolehtimiseen.

Opas on tarkoitettu juuri sinulle, joka hoidat omaistasi tai läheistäsi säännöllisesti. Omaishoitaja voi olla virallisesti omaishoitaja, jolloin hän saa omaishoidon tukea ja kaupungin tarjoamia muita palveluita edullisemmin tai maksutta.

Omaishoitaja voi olla myös ns. epävirallinen omaishoitaja, jolloin kaupungin määrittämät kriteerit omaishoitoon eivät ole täyttyneet, tai omaishoitaja ei ole syystä tai toisesta hakenut omaishoidon tukea.

Oppaassa kerrotaan palveluista, joita kaupunki myöntää ja tarjoaa omaishoitajille. Palveluita on haettava erikseen. Omaishoitaja tarvitsee myös erilaisia käytännön neuvoja ja apua arjessa. Lomakkeiden täyttämiseen ja muihin tukien hakemiseen saa apua Tampereella esimerkiksi Kotitorilta, lähitoreilta ja eri omaishoitajärjestöiltä.

Ota rohkeasti yhteyttä viranomaisiin ja /tai omaishoitajärjestöihin saadaksesi apua ja helpotusta arkeesi. Tarvitessasi voit pyytää mukaasi jonkun tukihenkilön tai tulkin, jos et osaa suomen kieltä riittävän hyvin.

Ihmiset ovat samanlaisia kaikkialla, vaikka kulttuurit ja tavat eroavat toisistaan. Jokainen meistä on huolissaan läheisensä terveydestä ja hyvinvoinnista. Älä jää huoliesi kanssa yksin.

1. Omaishoito osana elämää

KUKA ON OMAISHOITAJA?

Omaishoitaja on henkilö, joka pitää huolta sairaasta, vammaisesta tai ikääntyvästä läheisestään. Omaishoitotilanne voi syntyä äkillisesti sairauden tai vammautumisen seurauksena tai se voi syntyä vähitellen ja kasvaa esimerkiksi läheisen ikääntymisen mukanaan tuomien sairauksien vuoksi.

Omaishoitolain mukaan omaishoitaja on sellainen hoidettavan omainen tai muu hänelle läheinen henkilö, joka on tehnyt omaishoitosopimuksen kunnan kanssa.

Omaishoitaja voi olla hoidettavan läheinen, vanhemmat, oma lapsi, puoliso, sukulainen, ystävä tai muu läheinen. Henkilö ei voi olla hoitoalan ammattilainen, joka on palkattu hoitamaan.

Omaishoitajana voi toimia, vaikka ei ole tehnyt omaishoitosopimusta kunnan kanssa. Tällöin henkilö on niin sanottu epävirallinen omaishoitaja. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilö hoitaa läheistään, mutta ei saa kunnan tai kaupungin myöntämää omaishoidon palkkiota

eikä tukeen kuuluvia muita palveluita. Omaishoitajalle ei esimerkiksi kerry lakisääteisiä vapaita tekemästään hoitotyöstä.

On tärkeää tunnistaa ajoissa olevansa omaishoitaja tai että omaishoitajuus saattaa olla pian ajankohtaista. Omaishoitaja ei välttämättä heti tunnista olevansa omaishoitaja. Esimerkiksi puolisoaan hoitava ei ehkä huomaa, missä vaiheessa parisuhde onkin muuttunut hoitosuhteeksi. Omaishoitaja tarvitsee paljon tietoa ja tukea. Onneksi apua ja tukea on saatavilla, eikä kaikesta tarvitse selviytyä yksin.

Omaishoito tuo tullessaan uusia tehtäviä. Läheisen avun tarve lisääntyy. Erilaisten apuvälineiden käyttö ja käytön opettelu saattaa tulla tarpeelliseksi, kun läheinen tarvitsee enemmän apua erilaisissa arjen asioissa kuten ohjausta ja valvontaa, erilaisia hoitotoimenpiteitä, apua henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa ja muuta avustamista. Samalla yhteistyö eri ammattilaisten kanssa lisääntyy.

TESTAA OLETKO OMAISHOITAJA?

Oman tilanteen arvioiminen ei aina ole helppoa. Omaishoitajuuden tunnistaminen on joskus vaikeaa myös ammattilaisille. Seuraavien kysymysten avulla voit pohtia, oletko omaishoitaja*

Läheisen tilanne

- Onko läheisesi sairastunut tai vammautunut?
- Onko läheisesi luonne muuttunut?

Arjen sujuminen

- Autatko läheistäsi arjen toiminnaissa?
- Onko vastuunjako perheessä muuttunut?
- Onko työmääräsi kotona lisääntynyt?
- Oletko usein huolissasi läheisestääsi ja elämäntilanteestasi

Oma hyvinvointi

- Onko oma vapaa-aikasi vähentynyt?
- Onko yöunesi määrä vähentynyt?
- Onko oma terveydentilasi heikentynyt?
- Jäävätkö omat toiveesi ja tarpeesi taustalle?
- Onko ystäväpiirisi kaventunut?

Palvelujen ja avun tarve

- Onko asiointi sosiaali- ja terveydenhuollossa ja virastoissa lisääntynyt?
- Pitääkö sinun hankkia tilapäishoitaja läheisellesi, kun et itse ole läsnä?
- Oletko joutunut järjestämään kotiin tilaa apuvälineille ja hoitotarvikkeille?

Oletko huomannut edellä mainittujen asioiden kuormittavan sinua?

Jos vastasit kyllä moneen kysymykseen, perheessäsi saattaa olla alkava tai jo alkanut omaishoitotilanne.

- Mieti, kuinka paljon hoitovastuuta voit ottaa. Mihin voimasi riittävät?
- Mitä tietoa ja minkälaista tukea tarvitset?
- Oletko tietoinen omaishoidon tuesta?
- Ota yhteys terveydenhuollon sosiaaliohjelmiin, oman kunnan sosiaalitoimeen tai kotihoitoon.

*Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry, www.sivut (1.2.2017)
www.omaishoitajat.fi/olenko_omaishoitaja

MITEN OMAISHOITO MUUTTAA ELÄMÄÄ?

OMAISHOIDON VAIHEET

Omaishoito koostuu eri vaiheista. Vaiheiden pituus vaihtelee omaishoitotilanteesta riippuen. Kaikki vaiheet eivät välttämättä kosketa kaikkia. Läheisen sairaus tai vamma määrittää sen, kuinka nopeasti tai hitaasti omaishoitaja käy vaiheita läpi. Seuraavassa luettelossa on kerrottu näistä neljästä eri vaiheesta, valmistautuminen, omaishoidon aloittaminen, läheisen hoitaminen ja omaishoitajuuden päättyminen.*

1. vaihe: Valmistautuminen

Tässä vaiheessa omaishoitaja valmistautuu tulevaan hoitotilanteeseen. Omaishoitaja tiedostaa, että lähitulevaisuudessa läheinen tarvitsee yhä enemmän apua ja aikaa. Koko perheen elämä muuttuu. Valmistautumisvaiheessa on tärkeää kerätä tietoa ja kysellä.

Miten valmistaudut?

- Ota selvää asioista!
- Kysele ja kerää tietoja.
- Puhu asioista sekä läheisesi että ammattilaisten kanssa.
- Tee tarvittavia suunnitelmia esimerkiksi siitä, miten hoidat läheisen raha-asiat tai omat raha-asiat.

2. vaihe: Omaishoidon aloittaminen

Tässä vaiheessa omaishoito alkaa. Silloin kehittyvät ne tavat, joilla hoidat läheistäsi.

Etsi sellaisia tapoja, jotka parhaiten sopivat sinulle, läheillesi ja perheellesi.

Miten aloitat?

- Kokeile ja opettele asioita, joita jodut tekemään.
- Etsi palveluja ja tukimuotoja, jotka auttavat sinua hoitotilanteessa.
- Ota yhteyttä muihin omaishoitajiin ja tutustu heihin.
- Ota yhteyttä järjestöihin, jotka tarjoavat tukea ja palveluita.

3. vaihe: Läheisen hoitaminen

Kolmannessa vaiheessa hoito on osa elämääsi ja siihen on kehittynyt rutiini.

Olet kehittänyt tietynlaisen tavan hoitaa läheistäsi. Omaisen hoitaminen on osa sinun ja perheesi elämää. Rutiinien avulla hoitotilanne ja oma elämäsi ovat paremmin tasapainossa. Sinä jaksat hyvin ja perheesi voi hyvin.

Miten pidät hoitotilanteen ja oman elämäsi tasapainossa?

- On tärkeää, että saat tukea hoitotilanteeseen.

*Opas omaishoitajalle selkokielellä. Jelena Vähäkuopus. Pääkaupunkiseudun Omaishoitajat ja Läheiset ry.

- Tuki voi olla sekä rahallista että henkistä.
- Tietoa erilaisista tukimuodoista saat esimerkiksi omaishoitajärjestöistä.
- Voit myös itse osallistua järjestöjen toimintaan, kuten erilaisille kursseille.
- Vertaistuki on tärkeää, eri järjestöistä voit löytää itsellesi sopivan vertaistukiryhmän. Vertaistukiryhmässä voit keskustella muiden omaishoitajien kanssa, joilla on samanlainen elämäntilanne. Usein myös toinen omaishoitaja on paras tiedonlähde.
- Muista pitää huolta omasta hyvinvoinnistasi.
- Liiku ja lepää riittävästi. Harrasta jotain sellaista, mistä pidät.
- Pidä taukoja hoitamisesta ja pyydä muilta apua.
- Omaishoitajalle kertyy lomapäiviä 2-3 vrk/ kk. Vapaat kannattaa pitää, niin jak-

saa paremmin hoitaa läheistään.

4. vaihe: Omaishoidon päätyminen

Viimeisessä vaiheessa omaishoito loppuu. Läheisesi siirtyy asumaan muualle, esimerkiksi hoitokotiin tai palvelutaloon. Omaishoitajuus voi myös päättyä läheisen kuolemaan.

Miten käyt läpi omaishoidon päätyksen?

- Omaishoidon loppuminen on iso muutos, vaikka läheisesi menisi muualle hoitoon.
- On tärkeää, että käyt läpi tunteitasi.
- Puhu tunteistasi muille ja jaa kokemuksiasi.
- Kertomalla omista tunteista ja kokemuksistasi voit auttaa muita omaishoitajia ja myös oma olosi saattaa helpottua.
- Voit myös kirjoittaa niitä muistiin. Usein kirjoittaminenkin voi helpottaa sopeutumista muutokseen.

ELÄMÄNMUUTOS

Perheenjäsenen tai läheisen sairastuminen tai vammautuminen tuo mukanaan merkittävän elämänmuutoksen ja vaikuttaa koko perheen elämään. Elämä voi muuttua äkillisesti läheisen sairaskohtauksen tai onnettomuuteen joutumisen takia tai tilanne voi edetä hitaasti, sairauden tai ikääntymisen myötä. Vammaisena syntyvä lapsi tarvitsee erityistä hoivaa ja tukea selviytyäkseen. Omaishoito vaatii omaisen tai läheisen hoitoon sitoutumista ja muuttuvan tilanteen hyväksymistä.

Omaishoito on aina kovaa työtä. Tilanne voi olla uusi ja pelottavakin. Saatat olla huolestunut ja hermostunut roolistasi omaishoitajana. Tunteet saattavat olla ristiriitaisia, et ehkä tiedä mitä pitää tehdä tai mitä sinulta odotetaan. Välillä saatat olla ahdistunut, vihainen tai surullinen. Kaikki tunteet ovat normaaleja ja sallittuja. Omaishoitajaksi ryhtyminen on omasta tahdosta kiinni, ketään ei voi pakottaa omaishoitajaksi. Useimmiten kuitenkin omainen haluaa hoitaa läheistään itse.

Usein omaishoitaja joutuu opettelemaan paljon uusia asioita ja tehtäviä, joista ei ole tarvinnut huolehtia läheisen ollessa terve. Tällaisia tehtäviä voivat olla esimerkiksi ruuan valmistaminen, kodin siisteydestä huolehtiminen sekä avustaminen pesuissa ja pukemisessa.

ERILAISIA OMAISHOITOTILANTEITA

Omaishoito ja omaishoitotilanteet ovat erilaisia. Omaishoito voi olla ympärivuorokautista hoitamista, joissain tilan-

teissaläheinen voi selviytyä itsenäisesti muutamia tunteja vuorokaudessa. Toisinaan omaishoitajana voi toimia, vaikka kävisi työssä. Tällöin omaishoitaja käyttää vapaa-aikaansa läheisen auttamiseen.

Myös etäomaishoitajana voi toimia. Tämä tarkoittaa sitä, että hoitaja ja hoidettava asuvat eri osoitteissa, jopa eri paikkakunnilla. Etäomaishoiva vaatii jatkuvaa sitoutumista, ja se on usein sekä taloudellisesti että henkisesti varsin raskasta. Hoitaja voi esimerkiksi matkustaa viikonloppuisin auttamaan läheistään ja siten varmistaa hänen pärjäämisensä seuraavan viikon aikana. Etäomaishoitaja on jatkuvassa yhteydessä läheiseensä.

Omaishoito, luonnollinen osa elämää

Eri kulttuureissa ja eri maissa suhtaudutaan eri tavalla omaisten hoitoon. Perheillä voi olla omat tapansa hoitaa läheisiä. Useissa kulttuureissa aikuiset lapset, erityisesti tyttäret, hoitavat iäkkäitä vanhempiaan. Jossakin maissa vanhemmat asuvat lastensa kanssa loppuun saakka. Monissakaan kulttuureissa ei edes tunneta omaishoitajuutta, vaan läheisten hoitaminen on osa perheen arkea.

Myös Suomessa perhe on edelleen tärkeä hoitamisen kannalta, vaikka sukulaiset eivät tavallisesti asu enää yhdessä. Jos ihmiset eivät hoitaisi läheisiään, yhteiskuntamme joutuisi suuriin vaikeuksiin. Suomessa omaishoito säästää kuntien hoitomenoissa 2,8 miljardia euroa vuodessa *. Näin ollen omaishoitajan työ on yhteiskunnallemme tärkeää ja arvokasta.

* Kehusmaa, Sari: Hoidon menoja hillitsemässä. Heikkokuntoisten kotona asuvien ikäihmisten palvelujen käyttö, omaishoito ja kuntoutus. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 131. Helsinki: Kela, 2014.

OMAISHOITAJAN JAKSAMINEN JA ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN

Hoitaminen on rakkautta toista ihmistä kohtaan. Toisaalta hoitaminen voi olla myös raskasta, ja omaishoitaja voi väsyä itse, ellei saa riittävästi tukea. Omaishoitajan on huolehdittava itsestään, omasta terveydestään ja jaksamisestaan. Omaishoitajana myös sinun on tärkeää ottaa vastaan apua ja tukea. Huolehdi siitä, että pysyt itse hyvässä kunnossa. Jaksat paremmin, kun olet terve. Läheisen hoitaminen voi kuormittaa monella tapaa. Hoitaminen on usein ympärivuorokautista, jolloin läheinen voi tarvita

apuaasi jatkuvasti. Hoitajan oma aika on vähentynyt tai sitä ei ole ollenkaan. Kaikki aika menee hoitamiseen ja kodin muihin töihin. Oma aika on kuitenkin tärkeää. Jokainen ihminen tarvitsee välillä lepoa ja virkistystä. Jaksat paremmin auttaa läheistäsi, kun muistat pitää huolta myös itsestäsi. Tasapainoisena ihmisenä jaksat paremmin auttaa toista! Rentoudu ja ajattele välillä muita asioita. Mieti, mistä saat voimaa. Onko sinulla harrastus, joka on tärkeä sinulle? Jatka harrastusta, jos se on mahdollista.

Seuraavassa ohjeita kunnossa pysymiseen:

- käy säännöllisesti lääkärintarkastuksessa
- syö terveellisesti
- nuku riittävästi
- ulkoile
- hoida kuntoasi.

Tässä muutamia ideoita jaksamisen tukemiseen ja rentoutumiseen:

- Tee jotain mistä pidät
- Kuuntele musiikkia tai lue kirjaa.
- Käy joka päivä ulkona.
- Muista levätä. Jos yöuni ei ole riittävä, ota päiväunet.
- Muista huumori. Nauru on hyvä lääke!
- Kirjoita päiväkirjaa.
- Tapaa ystäviä tai sukulaisia.
- Käy kaupungilla, ostoksilla, elokuvissa tai konsertissa.
- Ole lasten ja lastenlasten kanssa. Leiki ja kerro heille tarinoita.
- Kasvata kukkia tai hoida puutarhaa.
- Kehu itseäsi kerran päivässä!

VOIMAA VERTAISTUESTA

Tukea voit saada myös toisilta omaishoitajilta. Samassa tilanteessa elävät ihmiset ymmärtävät sinua ehkä paremmin, kuin muut läheiset. Heidän kanssaan voit puhua helpommin ajatuksistasi, tunteistasi ja kokemuksistasi. Tätä kutsutaan vertaistueksi. Et ole tilanteessasi yksin. Muilta omaishoitajilta voit saada myös paljon tietoa omaishoidosta

Useissa järjestöissä toimii omaishoitajien vertaisryhmiä. Ryhmään lähteminen voi tuntua aluksi vaikealta, useinmiten se kuitenkin tekee hyvää. Pienikin hengähdystauko hoitotyöstä auttaa jaksamaan taas paremmin. Ryhmään osallistumalla voit virkistyä pitkäksi aikaa ja saada uusia keinoja toimia vaikeissa tilanteissa kotona. Voit myös itse auttaa toisia omaishoitajia jakamalla arjen asioita heidän kanssaan.

Jos olet maahanmuuttaja, ryhmään osallistuminen on erityisen tärkeää. Voit tutustua muihin omaishoitajiin ja kuulla heidän kokemuksiaan. He tietävät yleensä paljon paikallisista omaishoitajien

palveluista ja tukimuodoista.

Lisäksi seurakunnissa on omaishoidosta vastaavia diakoneja tai diakonisseja ja muita ammattihenkilöitä, joiden kanssa voi keskustella luottamuksellisesti. Tukea voit saada myös internetistä, esimerkiksi erilaisten keskustelupalstojen kautta tai facebookissa toimivien omaishoitajien vertaistukitukiryhmien kautta. Sosiaalisesta mediasta saatat löytää vertaistukea myös omalla kielelläsi, jos se on jokin muu kuin suomi.

Jos omaisen hoitamisessa tai omissa jaksamisessa jokin asia huolestuttaa, ota yhteyttä oman alueen palveluohjaajaasi ja kerro hänelle huolesi. Älä jää yksin huoliesi kanssa, vaan pyydä apua muilta ihmisiltä.

Vaikka et kuuluisi omaishoidon tuen piiriin, saatat silti olla oikeutettu erilaisiin kunnan tuottamiin palveluihin ja tukimuotoihin. Sinun kannattaa neuvotella kunnan kanssa tilanteesta ja hakea palveluita.

2. Omaishoidon tuki

YLEISTÄ OMAISHOIDON TUESTA

Omaishoitaja voi saada omaishoidon tukea, jos hoitotyö täyttää tietyt kriteerit. Tukea haetaan oman kotikunnan omaishoidon tukitoimistolta.

Omaishoidon tuki tarkoittaa sitä kokonaisuutta, johon kuuluvat hoidettavalle annettavat tarvittavat palvelut ja omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio ja vapaa sekä omaishoitoa tukevat muut palvelut. Nämä määritellään omaishoidon hoito- ja palvelusuunnitelmassa. Palkkion suuruus perustuu omaishoitotyön vaativuuteen ja sitovuuteen. Vapaapäiviä omaishoitajalle kertyy 2-3 vrk / kk riippuen hoitotyön sitovuudesta. Vapaapäivien aikana läheisen

hoito järjestetään sovitusti jossain hoitopaikassa, palvelutalossa, perhehoidossa tai muulla tavalla. Joissakin kunnissa voi käyttää vapaapäivien korvauksena myös palveluseteleitä. Palvelusetelillä voi palkata kunnan hyväksymiltä palvelun tuottajilta tarvittavan palvelun kotiin.

Omaishoidon tuki ei ole ns. subjektiivinen eli ehdoton oikeus. Tuki on harkinnanvarainen etuus, jota myönnetään kunnan tai kaupungin talousarviossa annetun määrärahan puitteissa. Monet kunnat myöntävät omaishoidon tuen, jos tietyt ehdot täyttyvät ja määrärahoja on jäljellä.*

Seuraavien ehtojen on täyttyvä, jotta omaishoito olisi mahdollista:

1. Hoidettavalla henkilöllä on sairaus tai vamma

Henkilöllä on sairaus tai vamma, jonka vuoksi hän ei itse voi huolehtia itsestään.

Henkilön kyky huolehtia itsestään on alentunut, eikä hän selviä yksin kotioloissa. Henkilö tarvitsee hoitoa tai huolenpitoa.

2. Hoidettavan henkilön omainen voi vastata hoidosta

Sairaana henkilön läheinen voi hoitaa henkilöä ja vastata hoidosta tarpeellisten palveluiden avulla.

Hoitaja on itse terve ja pystyy huolehtimaan läheisestään.

3. Omaishoidossa hoito on riittävää-

Omaishoidossa henkilö saa hoitoa, joka on riittävää hänen terveytensä, hyvinvointinsa ja turvallisuutensa kannalta. Tarvittaessa hoidettava henkilö saa myös muita palveluita, joita antavat esimerkiksi terveydenhuollon ammattihenkilöt.

4. Koti soveltuu hoitoon

Hoidettavan henkilön koti on sopiva siihen, että henkilöä hoidetaan siellä. Viranomaiset arvioivat, onko henkilön hoitaminen kotona henkilön edun mukaista, vai onko henkilön parempi olla hoidossa jossain muualla kuin kotona.

*Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry, www.sivut (1.2.2017)
www.omaishoitajat.fi/omaishoidon-tuki-0

OMAISHOIDON TUKI ORIVEDELLÄ JA TAMPEREELLA

Oriveden ja Tampereen sosiaali- ja terveyspalvelut toimivat yhdistyneesti. Tampereen kaupungilla on vastuu isäntäkuntana myös Oriveden palveluista.

Omaishoidon tuen avulla turvataan paljon hoitoa tarvitsevan henkilön kotona selviytyminen. Tuki on harkinnanvarainen etuus, jota myönnetään kaupungin talousarviossa annetun määrärahan puitteissa. Tampereella omaishoidon tukea myönnetään hakijoille, joiden hoito on erittäin vaativaa ja/tai sitovaa. Hoitaja voi olla omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö.

Mitä omaishoidon tukeen kuuluu?

- Hoitopalkkio kunnan kanssa sopimuksen tehneelle hoitajalle
- Hoidon turvaamiseksi tarvittavat palvelut, jotka määritellään hoidettavalle laadittavassa hoito- ja palvelusuunnitelmassa
- Omaishoitajalle lakisääteistä vapaata hoitotyöstä 2-3vrk/kk
- Omaishoitajan tapaturmavakuutus, mikä kattaa hoitotyössä tapahtuvat vahingot
- Omaishoitajalle oikeus palkalliseen sairauslomaan 9 arkipäivän ajalta
- Omaishoitajan työ kerryttää eläkettä

HOITOPALKKIO

Hoitopalkkio maksetaan omaishoitajalle, jolla on toimeksiantosopimus kunnan

kanssa. Hoitopalkkio porrastetaan hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Tampereella hoitoisuusluokkia on neljä. Perheen tulot ja varallisuus eivät vaikuta palkkion määrään. Palkkio on veronalaisena tuloa. Kriteerit ja hoitoisuusluokat ovat liitteenä oppaan lopussa.

OMAISHOITOSOPIMUS

Omaishoidon tuesta laaditaan omaishoitajan ja kunnan välille sopimus, jonka liitteenä on oltava palvelu- ja hoitosuunnitelma. Omaishoitaja ei ole työsuhteessa kuntaan eikä hoidettavaan, vaan kyseessä on toimeksiantosopimus. Omaishoitosopimus on voimassa toistaiseksi. Vain erityisestä syystä sopimus voidaan tehdä määräaikaisena.

HOITO- JA PALVELUSUUNNITELMA

Omaishoidon tuesta on aina laadittava hoito- ja palvelusuunnitelma yhdessä kunnan, hoitajan ja hoidettavan kanssa. Tässä kartoitetaan omaishoitotilanteen kokonaisuus, ja mitä tarpeita hoidettavalla ja hoitajalla on. Siinä selvitetään minkälaisissa tilanteissa ja asioissa perhe tarvitsee lisäapua ja tukea.

Hoito- ja palvelusuunnitelma liitetään omaishoitosopimukseen, sitä tarkistetaan tarvittaessa tai omaishoitotilanteen muuttuessa olennaisesti. Suunnitelmaa tarkistetaan myös hoidettavan tai hoitajan pyynnöstä.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan määritellään ja kirjataan omaishoitajan antama hoidon määrä ja sisältö sekä muut omaishoitoa tukevat palvelut. Lisäksi siihen kirjataan omaishoitajalle maksettava hoitopalkkio, vapaa ja selvitys hoidettavan hoidon järjestämisestä omaishoitajan vapaan, terveydenhoitoon liittyvien käyntien tai muun poissaolon aikana. Myös omaishoitajan tarve omaishoitoa tukeviin sosiaalihuollon palveluihin arvioidaan hoito- ja palvelusuunnitelmaa tehtäessä.

MUU KAUPUNGIN KAUTTA ANNETTAVA TUKI OMAISHOITAJALLE

Omaishoitotilanteet ovat aina yksilöllisiä ja niiden kesto voi vaihdella suuresti. Hoitotilanne muuttuu hoidettavan ja hoitajan toimintakyvyn ja jaksamistilanteen muuttuessa. Omaishoitaja on velvollinen ilmoittamaan omaishoidon palveluohjaajalle muuttuneesta tilanteesta. Muuttunut tilanne voi koskea esimerkiksi hoidettavan hoitoisuutta, hoitajan omaa terveyttä ja kykyä hoitaa tai palveluiden käyttöä ja määrää.

Omaishoitajalle ja hoidettavalle on osoitettu palveluohjaaja omalta palvelualueelta. Palveluohjaajan työhön kuuluu asiakkaiden neuvominen ja ohjaaminen kaikissa omaishoidontuen piiriin kuuluvissa asioissa. Asiakkaat voivat tarvita apua mm. vapaiden järjestämisessä ja äkillisissä sairastapauksissa. Tarvittaessa järjestetään hoitajan jaksamista tukevia kotikäyntejä.

Kaupunki tekee yhteistyötä eri palveluntuottajien kanssa. Tällä mahdollistuu omaishoidon tuen asiakkaiden monipuoliset vapaiden käyttömahdollisuudet. Omaishoidettava voi tarvittaessa käyttää

omaishoidon tuen lisäksi kunnan muita palveluita esimerkiksi vammais- tai kotihoitoon palveluita. Näistä asioista kannattaa keskustella oman omaishoidon palveluohjaajan kanssa.

Kotitori ja alueelliset lähitorit antavat yleistä ohjausta ja neuvontaa liittyen kotona asumista tukeviin sekä julkisiin että yksityisiin palveluihin.

OMAISHOITAJAN VAPAAT

Omaishoidon tuen sopimuksen tehneellä henkilöllä on oikeus pitää kahdesta kolmeen vuorokautta (2-3vrk/kk) vapaata sellaista kalenterikuukautta kohti, jolloin hän yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin (keskimäärin 5-7 h / arkipäivä) on sidottu hoitoon ympärivuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin. Vapaita ei kerry niiltä kalenterikuukausilta, jolloin omaishoidettava on ollut kodin ulkopuolisessa hoidossa yli viiden päivän ajan.

Omaishoidon tuen hoitopalkkio maksetaan lakisääteisten vapaiden ajalta. Omaishoitajan jaksamisen kannalta on suotavaa, että vapaat pidetään säännöllisesti. Kertyneet vapaat on käytettävä kalenterivuoden aikana. Vapaita ei voi pitää ennakoon ilman erityistä syytä ja ilman, että asiasta on sovittu palveluohjaajan kanssa.

Kunnan on huolehdittava hoidettavan hoidon tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä hoitajan vapaiden aikana. Vapaiden aikana hoidon järjestelyyn vaikuttavat kunnan käytössä olevat hoitovaihtoehdot. Viimesijassa kunta päättää siitä, miten hoito järjestetään omaishoitajan vapaiden aikana.

Hoitojärjestelyistä sovitaan aina oman alueen omaishoidon tuen palveluohjaajan kanssa. Hoitojärjestelyistä päätetäessä käytetään yksilökohtaista harkintaa. Asiakkaan on hyvä sopia etukäteen palveluohjaajan kanssa vapaan pitämisestä ja sen aikaisesta hoitojärjestelystä. Asiakas voi itse valita, käyttääkö lakisäänteiset vapaansa palvelutalossa ympärivuorokautisena hoitona, leiritoimintana, perhehoitona, päivätoimintana vai kotiin annettavana palveluna palvelusetelillä. Palveluohjaaja myöntää palvelusetelit ja tekee pääsääntöisesti varaukset ympärivuorokautiseen hoitoon.

Vapaapäivät ympärivuorokautisessa hoidossa

Oriveden ja Tampereen kaupunkien yhteistoiminta-alueella ympärivuorokautinen hoito omaishoitajan lomien aikana voidaan järjestää palvelutaloissa tai perhehoidossa. Tampereen kaupungilla on sopimus usean palvelutalon kanssa, joissa omaishoitajan vapaan aikainen hoidettavan hoito on mahdollista järjestää. Lisäksi kaupungilla on perhehoitajia, jotka tarjoavat kodinomaista hoitoa hoidettavalle oman perheensä parissa omassa kodissaan. Perhehoitajilla ei ole erillistä ammatillista koulutusta, mutta ovat käyneet kunnan järjestämän perhehoitajavalmennuksen.

Hoitolaitoksissa meno- ja lähtöpäivä lasketaan yhdeksi vapaapäiväksi. Jos esimerkiksi hoidettava viedään perjantaina klo 13 ja haetaan kotiin maanantaina klo 13, tämä lasketaan kolmen vuorokauden vapaaksi. Yhden vuorokauden hoito eli yhden lakisäänteisen vapaan käyttö sisäl-

tää hoidettavalle ympärivuorokautisen hoidon palvelutalossa sekä ruokailut. Mukaan otetaan omat lääkkeet ja henkilökohtaiset apuvälineet.

Vapaat palveluseteleillä

Palvelusetelit kotiin annettavana palveluna on yksi tapa käyttää kertyneitä lakisäänteisiä vapaita, jos hoitaja ei pidä vapaata täysin vuorokausina. Omaishoitaja voi itse päättää pitääkö hän lakisäänteiset vapaansa ympärivuorokautisesti vai käyttääkö hän palveluseteleitä. Omaishoitaja valitsee palveluntuottajan kaupungin ylläpitämästä luettelosta ja palkkaa si-jaishoitajan kotiin niin moneksi tunniksi kuin palveluntuottaja palvelua antaa palvelusetelillä.

Kotiin annettavalla palvelusetelillä järjestettävä palvelu sisältää omaishoidon tuen asiakkaalle kotiin annettavan hoidon ja huolenpidon hoitajan poissa ollessa. Kotona annettavaan hoitoon kuuluvat henkilökohtainen hoiva- ja huolenpito, terveyden- ja sairaanhoidolliset toimenpiteet, ruokailu, tarvittaessa ruuan valmistukseen liittyvät asiat, liikkumisessa avustaminen sekä vaatehuoltoon liittyvät asiat

Setelillä voi myös ostaa palvelua päivätoimintakeskuksesta. Hoitaja varaa päivätoimintapaikan itse saatuaan setelin omaishoidon tukitoimistosta. Palvelusetelin arvo on 100 euroa, ja yksi seteli vastaa yhtä lakisäänteistä vapaapäivää. Vapaan aikainen hoito kohdistuu vain omaishoidettavaan. Palveluseteleistä sovitaan aina erikseen omaishoidon palveluohjaajan kanssa.

Omaishoidon vapaan käyttö sijaishoitona

Omaishoitoperheelle läheinen henkilö voi toimia sijaishoitajana omaishoitajan vapaan tai muun tilapäisen poissaolon aikana. Tällöin kunta tekee toimeksiantosopimuksen sijaishoitajaksi ryhtyvän henkilön kanssa. Sijaishoitaja ei voi asua samassa taloudessa. Kunta maksaa sijaishoitajalle korvauksen työstä.

Omaishoitaja hankkii itse heille soveltuvan sijaishoitajan, jonka kanssa toimeksiantosopimus tehdään. Omaishoitaja ja sijaishoitaja voivat keskenään sopia vapaan jakamisesta lyhyemmiksi ajoiksi tai pitää pidemmän jakson kerrallaan. Toimeksiantosopimus tehdään kalenterivuositain.

Virkistysvapaat ja ylimääräiset palvelusetelit omaishoitajalle

Kunta voi järjestää omaishoitajalle lakisääteisten vapaiden lisäksi harkinnanvaraisesti virkistysvapaita. Kun hoidettava on myönnetyn virkistysvapaan aikana palvelutalossa, se vähentää hoitopalkkiota tuolta ajalta. Virkistysvapaita annetaan yksilöllisesti harkiten käytettävissä olevien resurssien mukaan tai kun lakisääteiset vapaapäivät on käytetty. Virkistysvapaan saantiin vaikuttaa hoidon sitovuus ja vaativuus sekä hoidettavan saamat muut palvelut ja kokonaistilanne.

Virkistysvapaista sovitaan aina erikseen omaishoidon palveluohjaajan kanssa. Virkistysvapaista peritään maksu asiakasmaksujen mukaisesti.

Omaishoitajalle voidaan myöntää ylimääräisiä palvelusetelitä oman terveydentilan hoitamista varten.

OMAISHOITAJAN OIKEUDELLINEN ASEMA JA PALKKION VERONALAISUUS

Toimeksiantosopimus

Omaishoidon tuesta sopimuksen tehnyt henkilö ei ole työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan. Sen sijaan omaishoidon tuesta laaditaan hoitajan ja kunnan välille toimeksiantosopimus, jossa määritellään sopijapuolten oikeudet ja velvollisuudet. Omaishoidon tuki saattaa vaikuttaa hoitajan saamiin etuuksiin. Hoitajan tulee itse tarkistaa (etuuden maksajalta) ennen sopimuksen tekoa tuen vaikutus muihin etuuksiin.

Vakuutusturva

Omaishoitajat ovat tapaturmalain 57 §:n 1 momentin mukaisen tapaturmavakuutuksen piirissä (Turva) hoitotyössä tapahtuvien tapaturmien osalta. Eli omaishoitaja on vakuutettu kaupungin puolesta tapaturmien varalta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi onnettomuutta, jossa omaishoitaja satuttaa itsensä. Vakuutus on voimassa hoidon aikana ja hoitoon liittyvän matkan aikana. Tapaturman sattuessa omaishoitajan on mentävä lääkäriin ja pyydettävä E-lausunto vakuutusyhtiötä varten. Omaishoitajan on ilmoitettava tapaturmasta heti myös alueensa omaishoidosta vastaavalle palveluohjaajalle.

Eläketurva

Omaishoidon tuesta maksettava hoitopalkkio on veronalaista tuloa, josta toimitetaan ennakonpidätys. Omaishoitajan tulee huolehtia verokortti omaishoidon tuen toimistoon. Hoitopalkkio kartuttaa omaishoitajan eläkettä 68 ikävuoteen saakka. Hoitajalle alkaa kertyä eläkettä sen jälkeen, kun hän on solminut omaishoitosopimuksen kunnan kanssa. Eläkeoikeus omaishoitajan työstä on henkilöllä, joka on alle 68-vuotias, kun omaishoitosopimus tehdään. Täytettyään 68 vuotta omaishoitaja voi hakea eläkettä samalla kuin muutakin eläkettään. Tämä koskee vuonna 1940 ja sen jälkeen syntyneitä henkilöitä. Tarkempia tietoja ennen 1940 syntyneiden eläkkeistä sekä

muista omaishoitajan eläkettä koskevista kysymyksistä saa **Kevan (Kuntien eläkevakuutus) neuvonnasta, puh. 020 614 2837.**

Omaishoidosta tulevaa eläkettä haetaan Kevan kautta ja sen myöntää se eläkelaitos, joka maksaa muunkin eläkkeen.

Oikeus sairauslomaan

Jos hoitaja sairastuu äkillisesti tai jää sairauslomalle suunnitellun toimenpiteen tai muun sairauden takia, hänelle maksetaan omaishoidon tukea yhdeksän (9) arkipäivän ajalta sairauslomatodistusta vastaan. Tämän jälleen palkkion maksaminen keskeytetään kunnes hoitaja on jälleen työkyntoinen.

OMAISHOIDON TUEN HAKEMINEN ORIVEDELLÄ JA TAMPEREELLA

Omaishoidon tukea haetaan Omaishoidon tuki toimistosta (yhteystiedot löytyvät oppaan sivulta 22). Hakemukseen liitetään lääkärin lausunto (B tai C) tai muu terveydenhuollon ammattihenkilön lausunto hoidettavan terveydentilasta, toimintakyvystä ja hoidon- ja avun tarpeesta. Hakemus kirjataan saapuneeksi, kun se on tullut omaishoidon tuen toimistoon. Sotilasvammalain piiriin kuuluvan hakijan, jonka haitta-aste on vähintään 15 %, tulee toimittaa hakemuksen liitteeksi Valtio- ja oikeusministeriön päätös.

Hakemuksen saapumisen jälkeen hakijan asuinalueen omaishoidon tuen palveluohjaaja tekee hakijan luokse kotikäynnin, jonka aikana selvitetään mm. hoidettavan avun tarve ja hoitajan osallisuus. Myös hoitajan oma terveydentila ja sitoutuminen hoitotyöhön arvioidaan. Kotikäynnillä on läsnä palveluohjaaja, omaishoitaja ja omaishoidettava. Paikalla voi olla myös muita omaisia tai läheisiä, jotka asiakas haluaa osallistuvan kotikäyntiin.

Kotikäynnillä keskustellaan ja selvitetään omaishoidettavan toimintakykyä ja hoidon tarvetta. Lisäksi keskustellaan siitä mitä asioita omaishoitaja tekee ja mitä palveluita hoidettava saa muualta tai mitä hoidettava pystyy tekemään itse. Kotikäynnillä palveluohjaaja kertoo muista asioista ja palveluista, kuten esimerkiksi hoitotuesta ja apuvälineistä. Kotikäynnillä tehdyn

selvityksen lisäksi omaishoitaja voi soittaa palveluohjaajalle tai tehdä vielä kirjallisen lisäselvityksen, jos kotikäynnillä eivät kaikki asiat tule esille.

PÄÄTÖS OMAISHOIDON TUESTA

Kaikki omaishoidon tukihakemukset käsitellään moniammatillisessa työryhmässä, jossa on asiantuntijoita usealta eri taholta kuten lääkäri, sosiaalityöntekijä, omaishoidon palveluohjaajat, kotihoidon vastaava asiakasohjaaja ja asiakasohjauspäällikkö.

Kun hoitotyö täyttää tietyt kriteerit, voidaan omaishoidon tuki myöntää. Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Laki määrittelee vähimmäispalkkion suuruuden. Hoitopalkkioon tulee vuosittain automaattisesti indeksikorotukset. Tuki jakautuu lasten ja nuorten 0-20 -vuotiaiden tukeen sekä aikuisten, yli 21 vuotta täyttäneiden tukeen. (Hoitopalkkion määrät ja kriteerit hoitoisuusluokittain vuonna 2017 Orivedellä ja Tampereella ovat liitteenä oppaan lopussa).

Asiakkaalle tehdään omaishoidontuesta selvitysten jälkeen joko myönteinen tai kielteinen päätös. Asiakkaalla on mahdollisuus valittaa päätöksestä lautakuntaan.*

*Omaishoidon tuen toimintakäytännöt Tampereen ja Oriveden yhteistoiminta-alueella. Ikäihmisten palvelujen lautakunta 25.11.2015. Lasten ja nuorten palvelujen lautakunta 17.12.2015 (www-sivut, 1.2.2017). www.tampere.fi/tiedostot/o/uPFOnkVMh/Omaishoidon_tuen_toimintakayntteet_2015.pdf

OMAISHOIDON PALKKION MAKSAMINEN

Omaishoidon tuesta laaditaan hoitajan ja kunnan välille toimeksiantosopimus, jossa määritellään sopijapuolten oikeudet ja velvollisuudet. Tukea tai sen mahdollista korotusta myönnetään pääsääntöisesti pitkäkestoiseen (yli 3 kk) omaishoitoon, poikkeuksena saattohoitopäätöksen saaneet asiakkaat. Käytännössä hoitaja on yleensä osallistunut hoidettavan hoitoon ja huolenpitoon jo ennen omaishoitosuopimuksen tekemistä.

Omaishoidon tukea ja tuen korotusta ei makseta takautuvasti. Palkkio maksetaan hakemuskuukautta seuraavan kuukaden alusta. Omaishoidon tukea ei myönnetä, jos hoidettava asuu sosiaali- ja/tai terveydenhuollon julkisessa tai yksityisessä toimintayksikössä, jossa palvelut ovat saatavissa kyseisen yksikön toimesta. Tuen maksaminen lakkautetaan, jos

vammaisen tai pitkäaikaissairas lapsi tai nuori opiskelee oppilaitoksessa, jossa on mahdollisuus asua kouluviikkojen ajan oppilaskodissa.

Palkkiota voidaan maksaa myös esimerkiksi siltä ajalta, kun hoidettava ja hoitaja ovat kesämökillä. Vastaavasti myöskään lyhyt ulkomaanmatka ei ole ollut palkkion maksamisen esteenä. Pidempi oleskelu ulkomailla on edellytys omaishoidon tuen irtisanomiselle.

Omaishoidon tuen toimisto järjestää neljä (4) kertaa vuodessa omaishoidon tuen tietopäivän, joka on ensisijaisesti tarkoitettu uusille omaishoitajille. Tietopäivässä käydään läpi kaikki omaishoidon tukeen kuuluvat asiat, kuten vapaiden käyttö. Lisäksi omaishoitajärjestöt esittelevät omaishoitajille suunnattua toimintaansa.*

Omaishoidon tukitoimiston yhteystiedot

puhelinvaihe 03 565 713
omaishoidontukitoimisto[at]tampere.fi
Hatanpääntkatu 3 F, 33900 Tampere
www.tampere.fi/omaishoito

*Omaishoidon tuen toimintakäytännöt Tampereen ja Oriveden yhteistoiminta-alueella. Ikäihmisten palvelujen lautakunta 25.11.2015. Lasten ja nuorten palvelujen lautakunta 17.12.2015 (www.sivut.1.2.2017).
www.tampere.fi/tiedostot/o/uPFOnkVMh/Omaishoidon_tuen_toimintakaytanteeet_2015.pdf

Palveluohjaajien yhteystiedot postinumeroittain:

33680, 34240, 34260, 34270, 33820, 33720

Vastaava palveluohjaaja

puhelin 050 349 2381

33270 (yli 21 v.), 33730, 33700, 33710, 33850, 33800, 33840, 33870,
33900

Palveluohjaaja

puhelin 050 550 4185

33270 (alle 21 v.), 33300, 33310, 33330, 33340, 33400, 33410, 33420

Palveluohjaaja

puhelin 040 591 0127

33520, 33530, 33540, 33560, 33580, 33610

Palveluohjaaja

puhelin 050 530 0078

33100, 33180, 33200, 33210, 33230, 33240, 33250, 33500

Palveluohjaaja

puhelin 050 364 6148

Orivesi:

Palveluohjaaja

Puhelin 040 133 9117

OMAISHOIDON MAKSAMISEN KESKEYTTÄMINEN JA PÄÄTTYMINEN

Jos omaishoito keskeytyy tilapäisesti hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä, hoitopalkkion maksaminen keskeytetään kuukauden kuluttua. Esimerkiksi jos hoidettava otetaan laitoshoitoon lokakuun 15. päivä, keskeytyy oikeus hoitopalkkion saamiseen marraskuun 16. päivästä alkaen. Hoitajan sairastuessa, suunnitellun toimenpiteen tai sairausloman tullessa hoitajan tulee ottaa yhteyttä omaishoidon tuen toimistoon, jotta hoidettavan hoito voidaan järjestää sairausloman ajalle. Hoitajalle maksetaan omaishoidon tukea yhdeksän arkipäivän ajalta sairauslomatodistusta vastaan. Tämän jälkeen palkkion maksaminen keskeytetään.

Kunta voi irtisanoa sopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomisesta seuraavan kahden kuukauden kuluttua. Hoitajan irtisanoessa sopimuksen, sopimus päättyy kuukauden kuluttua sopimuksen irtisanomisesta. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus voidaan purkaa heti, jos sopimuksen jatkaminen vaarantaa joko hoidettavan tai hoitajan terveydentilan tai turvallisuuden. Hoitajan huonokuntoisuus voi olla riittävä peruste sopimuksen purkamiselle. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen hoito käy tarpeettomaksi. Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päätyttyä.

Muista ilmoittaa muutoksista

Omaishoidon tuen saaja on velvollinen ilmoittamaan omaishoidon tuen toimistoon hoidettavan olosuhteiden muutoksista, omaishoitajan tilanteen muutoksista, hoidon tarpeen oleellisesta muuttumisesta, siirtymisestä pysyvästi sosiaali- ja/tai terveydenhuollon julkiseen tai yksityiseen palveluuyksikköön, jossa palvelut ovat saatavissa kyseisen yksikön toimesta, muuhun päivittäiseen hoitoon tai paikkakunnalta pois muutosta. Aiheetta maksettu hoitopalkkio peritään takaisin.

OMAISHOITAJAN PALVELUISTA AIHEUTUVAT MAKSUT

Omaishoidon tukeen liittyvistä palveluista (esimerkiksi kotipalveluista ja kotisairaanhoidosta) voidaan periä tulotason perustuvia palvelumaksuja. Omaishoitajalla on mahdollisuus neuvotella palvelu- ja hoitosuunnitelmaa tehtäessä myös palvelumaksujen perimisestä. Palveluja varten kunta voi antaa myös palveluseleitä.

Omaishoidon tuen palkkion ohella myönnettyistä palveluista peritään normaalit sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut. *

*Omaishoidon tuen toimintakäytännöt Tampereen ja Oriveden yhteistoiminta-alueella. Ikäihmisten palvelujen lautakunta 25.11.2015. Lasten ja nuorten palvelujen lautakunta 17.12.2015 (www-sivut, 1.2.2017). www.tampere.fi/tiedostot/o/uPFOnkVMh/Omaishoidon_tuen_toimintakaytanteeet_2015.pdf

Asiakasmaksut

- lakisääteinen omaishoidontuen vapaa 11,50 euroa / vuorokausi
- lyhytaikainen palveluasuminen 26 euroa / hoitopäivä, ylimääräiset vapaat, joita voidaan myöntää hoitajalle omaishoidon jaksamisen tueksi
- lyhytaikainen laitoshoido 47,90 euroa / vuorokausi, maksukaton (691 € 2017) täyttymisen jälkeen 22,50 euroa / vuorokausi
- Lyhytaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen palveluseteliä käytettäessä omaishoidon tuen vapaaseen asiakkaan omavastuu määräytyy talokohtaisesti
- Kotiin annettavasta palvelusta ei mene asiakasmaksua*

Maksukatto

Julkisten terveystalveluiden maksuilla on kalenterivuositainen maksukatto. Sen täyttymisen jälkeen asiakasmaksuja ei enää peritä maksukaton piiriin kuuluvista palveluista lukuun ottamatta lyhytaikaisen laitoshoidon ns. ylläpitomaksua. Vuonna 2017 maksukatto on 691 €.

Maksuvapautuksen hakeminen Tampereella

Maksukaton täyttyminen huomioidaan Tampereen kaupungin palveluissa, kun Tampereen kaupungin tuottamista palveluista on peritty maksuja maksukaton verran kalenterivuoden aikana. Asiakkaan on itse huolehdittava maksujensa seurannasta ja kertyneitten maksujen määrän selvittämisestä. Maksukaton täyttyminen voidaan joskus myös havaita laskutuksen yhteydessä kaupungin omana työnä.

Kun asiakkaan maksukatto täyttyy Tampereen kaupungin palveluissa, hän saa asiakasmaksutoimistosta pyytämällä maksuttomiin palveluihin oikeuttavan vapaakortin postitse. Vapaakortin kirjoittaa aina se toimija (tamperelaisten ja orivesiläisten kohdalla yleensä kaupunki tai Pirkanmaan sairaanhoitopiiri, PSHP), jonka palveluissa maksukatto täyttyy. Kaupunki ei saa automaattisesti tietoja asiakkaan PSHP:lle tai muille toimijoille maksamista asiakasmaksuista. Asiakas voi halutessaan antaa kaupungille luvan saada kysyä nämä tiedot tai toimittaa laskukopiot sekä alkuperäiset maksukuitit asiakasmaksutoimistoon.

Tositteet voi jättää mihin tahansa sosiaali- ja terveystalvelujen toimipaikkaan. **Lisätietoa maksukatosta ja vapaakortista: p. 03 565 79950 tai p. 040 751 670 ja asiakasmaksut[at] tampere.fi**

*Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystalvelujen www-sivut (1.2.2017, www.tampere.fi/sosiaali-ja-terveystalvelut/asiakasmaksut.html)

3. Muita kaupungin tarjoamia palveluita

KOTIHOITO JA KOTISAIRAAHOITO

Omaishoitaja voi hakea tarvittaessa kotihoidon ja kotisairaanhoidon palveluita omaishoidon tueksi. Kotihoidon on vastattava asiakkaan hoidon tarvetta. Kotisairaanhoidon on mahdollista saada silloin, kun asiakas ei pysty hakeutumaan sairaanhoitoon kodin ulkopuolelle. Kotisairaanhoidon voi auttaa esimerkiksi haavojen hoidossa tai lääkehoidon toteuttamisessa (lääkkeiden annostelu ja antaminen sekä lääkehoidon vaikutusten ja verensokerin seuranta). Kotisairaanhoidossa arvioidaan asiakkaan vointia ja kotona selviytymistä. Kotisairaanhoidon tehtävänä on myös asiakkaan ja hänen läheistensä tukeminen, neuvonta sekä ohjaus.

Oman alueen kotihoidon asiakasohjaaja sopii palvelujen järjestämisestä ja tekee tarvittavat päätökset.

PÄIVÄTOIMINTAA PÄIVÄKESKUKSISSA

Omaishoidettava voi päästä kaupungin tarjoamaan päiväkeskuspaikkaan. Päiväkeskuksessa käydään yleensä kerran viikossa, mutta harkinnanvaraisesti voidaan myöntää useampikin käynti viikossa. Päiväkeskustoimintaan hakeudutaan oman asuinalueen omaishoidon asiakasohjauksen kautta, joka arvioi päiväkeskuspalvelun tarpeen.

Päiväkeskukset järjestävät asiakkailleen virikkeellistä, kuntouttavaa, omatoimi-

suutta tukevaa ja sosiaalisia kontakteja ylläpitävää toimintaa. Päiväkeskuksessa voi osallistua toimintatuokioihin, saunaa ja ruokailua sekä käydä jalkahoitajalla.

Päiväkeskuspäivään kuuluvat asiakkaan edestakainen kuljetus, hakeminen kotoa ja saattaminen kotiin. Päivä sisältää aamupalan, lounaan, päiväkahvin ja saunotuksen. Päiväkeskuspäivän hinta on 15 euroa. Maksu sisältää päivän ateriat, ohjatun toiminnan ja saunapalvelut. Asiakkaalla on mahdollisuus osallistua myös puolipäivätoimintaan, johon kuuluvat sekä sauna että ateria. Puolipäiväinen päiväkeskuspäivä maksaa kymmenen (10) euroa.

Edestakainen kuljetus maksaa 5,20 euroa. Asiakas voi halutessaan tulla päiväkeskukseen myös omalla kyydillä.

KULJETUSTUKI

Kuljetuksiin voi myös hakea tukea. Ensimmäisessä asiakasta ohjataan käyttämään joukkoliikennettä. Mikäli joukkoliikenteen käyttäminen on asiakkaan toimintakyvyn heikkenemisen vuoksi mahdotonta, voi asiakas hakea taksikuljetuksia joko sosiaalihuoltolain tai vammaispalvelulain perusteella.

Vammaispalvelulain (VpL) mukaista kuljetuspalvelua voi saada henkilö, jolla on erityisiä vaikeuksia liikkumisessa sekä joka ei vammansa tai sairautensa takia kykene käyttämään julkisia kulkuneuvoja ilman

kohtuuttoman suuria vaikeuksia. Asiakas voi anoa sosiaalihuoltolain (ShL) mukaista kuljetuspalvelua, jos hän ei huonokuntoisuutensa takia pysty käyttämään julkisia kulkuneuvoja, esimerkiksi bussia tai palvelubussia. Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuksia varten on täytettävä kuljetuspalveluhakemus, jonka kotihoidon asiakasohjausyksikkö käsittelee. Kuljetukset järjestää kuljetusohjauskeskus. Myönteisen päätöksen jälkeen asiakastiedot viedään matkojenhallintajärjestelmään, josta kuljetustenohjauskeskus näkee asiakastiedot. Tämän jälkeen henkilön tiedot on siellä rekisterissä. Asiakkaan tarvitsee vain soittaa ja pyytää tarvitessaan kyyti ja kertoa matkan tarkoitus ja yhteystiedot.

Sosiaalihuoltolain mukainen kuljetuspalvelu tukee kotona selviytymistä. Kyse on harkinnanvaraisesta tukipalvelusta, jota myönnetään erityisesti niille henkilöille, jotka eivät ole oikeutettuja vammaispalvelulain mukaiseen kuljetuspalveluun, mutta joiden kotona selviytymisen kannalta kuljetuspalvelujen järjestäminen on välttämätöntä.

Palvelun myöntää alueen kotihoidon asiakasohjaaja hakemuksen ja asiakaskohtaisen palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Erillistä lääkärintodistusta ei tarvita. Harkinnanvarainen kuljetuspalvelu, sisältää myös tulosesivityksen.

Yleensä kuljetuspalvelua myönnetään enintään kahdeksan yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa. Yhdensuuntainen taksimatka maksaa asiakkaalle joukkoliikenteen kertamaksun verran. Asiakkaan saattaja matkustaa maksutta. Kuljetuspalvelun hakemuslomakkeita ja lisätietoa kuljetuspalveluista saa myös kotihoidon henkilökunnalta,

Hakemukset lähetetään osoitteeseen

Kotihoidon asiakasohjaus

Hatanpäänkatu 3 F
33900 Tampere

asiakasohjaajilta ja Kotitorilta.

Vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua ja siihen liittyvää saattajapalvelua haetaan vammaispalvelutoimistosta.

Tätä varten täytetään kuljetuspalveluhakemuslomake, ja se käsitellään vammaispalvelutoimistossa. Hakemuslomakkeen liitteeksi tarvitaan lääkärinlausunto.

Vammaispalvelulain mukaiset kuljetuspalvelut myönnetään, jos hakija todetaan liikkumisensa perusteella vaikeavammaiseksi. Vammaispalvelun mukaista kuljetuspalvelua myönnetään asioimis- ja virkistysmatkoihin sekä työ- ja opiskelumatkoihin. Kuukaudessa myönnetään vähintään 18 yhdensuuntaista jokapäiväiseen elämään liittyvää matkaa. Työ- ja opiskelumatkoja korvataan työn ja opiskelun kannalta tarpeellinen määrä.

Kuljetuspalvelua voi käyttää Tampereen kaupungissa ja lähikuntiin suuntautuvilla matkoilla.

Vammaispalvelutoimisto

Kanta-Sarvis 3
Hatanpäänkatu 3 J (4. krs)
PL 98,
33201 Tampere
Henkilökohtainen avustaja,
kuljetuspalveluasiat:
vapalaskut[at]tampere.fi
p. 040 800 4114

KUNTOUTTAVA PÄIVÄTOIMINTA

Kuntouttava päivätoiminta tarkoittaa määräaikaista kolmen kuukauden kestävästä jaksosta, jonka aikana asiakas käy säännöllisesti päivätoiminnassa. Tampereen kaupunki järjestää kuntouttavaa päivätoimintaa ostopalveluna. Kotihoidon asiakasohjausyksikkö tai kotiutustiimi tekee arvion jakson tarpeellisuudesta. Päivätoiminta perustuu palvelu- ja hoitosuunnitelman liitteenä olevaan kuntoutussuunnitelmaan. Kuntoutus toteutetaan pääosin ryhmämuotoisena, asiakkaan tarpeen mukaan joko kerran tai useamman kerran viikossa. Asiakas osallistuu erilaisiin kuntouttaviiin toimintakykyä parantaviin harjoituksiin. Päivätoiminta tarjoaa mahdollisuuden yhdessäoloon ja virkistämiseen.

KOTIKUNTOUTUS

Kuntoutusta voidaan antaa myös kotona, jolloin se on osa geriatrian poliklinikan palveluja. Tällöin asiakkaalle tehdään kuntoutussuunnitelma, jonka lähtökohtana ovat asiakkaan voimavarat ja toiveet. Kotikäynnit ovat osa kotihoidon palvelu- ja hoitosuunnitelmaa. Kuntoutusjakso on yksilöllinen ja voi kestää muutamista viikoista kolmeen kuukauteen. Kotikuntoutukseen ei tarvita lääkärin lähetettä. **Yhteyden saa soittamalla kotikuntoutuksen toimiston numeroon 03 5657 3730.**

Myös psykogeriatrasta hoitoa ja tukea tarvitsevia ikäihmisiä voidaan kuntouttaa kotona. Kuntoutus voi olla esimerkiksi muistisairauteen liittyviä vaikeita käytösoireita, mielenterveysongelmia tai niihin liittyvää turvattomuutta. Kuntou-

tuksen kesto voi olla viikosta kolmeen kuukauteen. Psykogeriatrian kotikuntoutuksen käynnit ovat potilaille maksuttomia. Psykogeriatriseen kotikuntoutukseen ohjaututaan potilasta hoitavan lääkärin arvion perusteella.

APUVÄLINEET

Apuvälineitä lainataan maksutta kotona asuville tamperelaisille ja orivesiläisille. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan potilaan apuvälineiden hankinnasta vastaa kyseinen laitos. Apuvälineen saamista varten otetaan yhteyttä kaupungin apuvälinekeskukseen. Apuvälineen valinta- tai noutokäynnillä tulee olla mukana terveydenhuollon ammattihenkilön, esimerkiksi lääkärin, sairaanhoitajan tai fysioterapeutin kirjoittama todistus apuvälineen tarpeesta. Apuvälineen tarpeen arviointi, sovitus ja käytön opetus voidaan antaa sairaalassa, apuvälinekeskuksessa tai tarvittaessa kotikäynnillä.

Lääkinnälliseen kuntoutukseen kuuluvia apuvälineitä lainataan lääketieteellisin perustein todetun toimintavajavuuden korjaamiseksi. Arvioinnin tekee terveydenhuollon ammattihenkilö, esim. fysioterapeutti, toimintaterapeutti tai kuntohoitaja itsenäisesti tai yhdessä lääkärin kanssa.

Lyhytaikaiseen (1 - 3 kuukauden) lainaan voi saada ilman etukäteen tehtävää arviointia tavallisimpia liikkumisen ja päivittäisten toimintojen apuvälineitä, kuten kävelykepin, kyynärsauvat ja hygieniavälineet. Apuvälineen tarpeen jatkues-sa arvioinnin tekee terveydenhuollon ammattihenkilö.

Lainattavat apuvälineet

- erilaiset kävelykepit, kyynär- ja kainalosauvat, kävelytelineet, pyörätuolit
- näkövammaisten merkkikepit
- suihku- ja kylpytuolit, WC-istuimen korottajat, WC-suihkutuolit, korotustyynyt, tarttumapihdit
- sukanvetolaitteet, sängynjalan korottajat ja nousutuet
- makuuhaavapatjat ja -tyynyt
- imulaitteet, inhalaatiolaitteet, hapenpaineen säätimet
- seisomatelineet
- erityissängyt, nostolaitteet
- nilkka-, polvi-, ranne- ja tenniskyynärpäätuet
- selkätuet ja tukikaulukset

Lainaksi annettujen apuvälineiden korjaukset, säädöt sekä pienet muutostyöt tehdään joko Tampereen kaupungin apuvälineyksikössä tai asiakkaan kotona. Huollosta täytyy sopia aina etukäteen.

Apuvälinelainaamon yhteystiedot:

p. 03 5657 2860
apuvälinehuolto[at]tampere.fi

HOITOTARVIKKEET

Tarvittavia hoitotarvikkeita voi saada maksutta hoitavan lääkärin tai hoitajan selvityksen perusteella. Hoitotarvikkeiden ja -välineiden tarve on oltava pitkäaikainen, yleensä ainakin yli kolme kuukautta kestävä.

Hoitotarvikkeita voi hakea hoitotarvikkejakelusta. Hoitotarvikkeiden saamista varten tulee olla lääkärin- tai sairaanhoitajan kirjoittama todistus tarvikkeiden tarpeesta. Hoitotarvikkeiden tilauksen voi tehdä joko puhelimitse tai käymällä henkilökohtaisesti hoitotarvikkeiden ja -kelupisteessä. Diabeetikkojen ei tarvitse tilata hoitotarvikkeita etukäteen.

Hoitotarvikkejakelun yhteystiedot:

p. 03 5657 0003
ma - to klo 9 - 11 ja klo 12 - 14,
hoitotarvikkejakelu[at]tampere.fi
www.tampere.fi/hoitotarvikkeet
Aleksis Kiven katu 18, 33210 Tampere
Aukioloajat: ma klo 9 - 18,
ti - to klo 9 - 16, pe ja
aattopäivinä klo 9 - 12.

KODIN MUUTOSTYÖT

Omaishoidon tuen hakemisen yhteydessä kotikäynnillä arvioidaan myös asunnon kaipaamat muutostyöt. Jos muutostöille havaitaan tarvetta, asiakasta kehoitetaan ottamaan yhteyttä vammaispalvelutoimistoon, joka vastaa muutostöiden järjestämisestä. Yli 75-vuotiaan kotiutuessa sairaalasta, kotiutustiimin kautta voidaan tehdä pieniä kodin muutostöitä, kuten tukien tai kaiteiden asennusta tai kynysten poistoa.

Vammaispalvelutoimisto

p. (03) 565 713
Kanta-Sarvis 3
Hatanpäänkatu 3 J (4. krs), PL 98,
33201 Tampere
Puhelinaika ma, ti, to ja pe
klo 12.00 – 13.00

Asuntotoimi

Frenckellinaukio 2B, PL 487,
33100 Tampere
Korjausneuvoja: p. 050 571 2950

KOTITORI JA LÄHITORIT

Kotitori

Kotitori on tamperelaisten ja orivesiläisten ikäihmisten oma palvelu- ja neuvontapiste. Kotitorilta saa tietoa seniori-ikään ehtineille suunnatuista palveluista, etuuksista, virkistysmahdollisuuksista ja muista ikäihmisille tärkeistä asioista.

Kotitorin Neuvontapisteestä saa tietoa asumisesta, kotiin saatavista palveluista, liikkumisesta, taloudellisista etuuksista, liikuntapalveluista, harrastus- ja virkistysmahdollisuuksista, eläkeläisjärjestöistä sekä muista ikäihmisille tärkeistä asioista.

Kotitorilta neuvotaan palvelujen ja etuuksien hakemisesta sekä niiden

Kotitori

p. 03 5656 5700,
ma - pe klo 8.30 - 16.30

[kotitori\[at\]tampereenkotitori.fi](mailto:kotitori[at]tampereenkotitori.fi)

Keskusvirastotalo
Puutarhakatu 6, PL 487,
33101 Tampere

myöntämisperusteista. Sieltä löytyy lomakkeita useimpien ikäihmisten palvelujen ja taloudellisten etuuksien hakemiseen. Kotitori auttaa lomakkeiden täyttämässä sekä opastaa tarvittavien liitteiden hankkimisessa.

Kotitori-neuvontapisteessä etsitään yhdessä asiakkaan kanssa hänelle sopivat palvelut.

Kotitorin Laitetori-pisteessä voi tutustua kotona asumista, turvallisuutta ja toimintakykyä parantaviin apuvälineisiin ja laitteisiin kodinomaisessa ympäristössä. Kokeiltavana on erimerkiksi erilaisia kahvoja, jarrusukkia, paikantimia, kuvapuhe-
limia ja liikettä mittaavia laitteita.

Laitetorilta voi myös lainata verenpaine- ja askelmittareita kotona kokeiltavaksi. Kotitorilta saa tietoa eri laitteiden hankinnasta.

Neuvontapisteeseen voi soittaa tai tulla käymään - ajanvarausta ei tarvita. Neuvonta on asiakkaalle maksutonta.

Lähitorit

Tampereella toimii kaksi Lähitoria, toinen Kuuselan palvelukeskuksessa ja toinen Peurankalliokeskuksessa. Tampereen kaupunki ostaa Lähitorin palvelut Pirkanmaan Senioripalvelut Oy:ltä ja Tampereen Kaupunkilähetys ry:ltä. Lähitulevaisuudessa avataan uudet lähitorit Tamme-lakeskukseen ja Hervantaan Keinupuis-tokeskukseen. Orivedellä Lähitori toimii Oriveden Palvelutalossa.

Lähitori on kaikenikäisten alueellinen kohtaamispaikka ja matalan kynnyksen palvelupiste. Lähitorilla voi tavata tuttuja ja osallistua monenlaiseen toimintaan.

Lähitori poikkeaa perinteisistä palvelukeskuksista siinä, että siellä yhteen pisteseen on tuotu koko palvelujen kirjo: Lähitorilla neuvotaan mitä yksityisiä ja julkisia sekä vapaaehtoisten tarjoamia palveluja kotiin on saatavilla ja tarvittaessa ohjataan oikeanlaisten palvelujen piiriin.

Lähitorilla voi käydä ruokailemassa ja sieltä voi kysyä vinkkiä ja apua arjen pulmiin. Lähitorin henkilökunta kuuntelee ja kertoo, mitä mahdollisuuksia on nykyään olemassa.

Lähitoreilla toimintaa voivat järjestää kaupunki, yhdistykset, yhteisöt ja yritykset. Lähitori on myös paikka, jonka kautta voi tuoda oman panoksensa vapaaehtoistoimintaan.

Yhteisen paikan toivotaan kannustavan sekä osallistumaan vapaaehtoistoimintaan, harrastuksiin, kerhoihin ja opintopii-reihin että tarjoamaan vertaistukea muille.

Lähitori Peurankallio

p. 040 749 9694

tamperecitymission.fi/ikaihmisille/peurankalliokeskus/lahitori-peurankallio-4/

Peurankallionkatu 10,
33230 Tampere

Lähitori Kuusela

Nuolialantie 46
33900 Tampere

p. 044 512 0806

www.pirkanmaansenioripalvelut.fi/paivatoiminta/lahitori-kuusela/

Lähitori Oriveden Palvelutalo

P. 040 6857327

[toimisto\[at\]orivedenpalvelutalo.fi](mailto:toimisto[at]orivedenpalvelutalo.fi)

Eerolantie 2, 35300 Orivesi

4. Kelan tuet

Kansaneläkelaitos eli KELA huolehtii Suomessa asuvien ihmisten perusturvasta erilaisissa elämäntilanteissa. Omaishoitoperheitä koskevia Kelasta haettavia tukia ovat esimerkiksi eläkettä saavan hoitotuki, vammaistuet aikuiselle ja lapselle sekä tuki kuntoutukseen.

HOITOTUKI

Eläkettä saavan hoitotuen tarkoituksena on tukea pitkäaikaisesti sairaan tai vammaisen eläkkeensaajan selviytymistä jokapäiväisessä elämässä sekä tukea toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuvia kustannuksia.

Toimintakyvyn katsotaan olevan heikentynyt, kun sairaus tai vamma heikentää henkilön kykyä huolehtia itsestään (esim. peseytyä tai pukeutua), tehdä välttämättömiä kotitaloustöitä tai asioida kodin ulkopuolella. Etuuden myöntäminen edellyttää lisäksi säännöllistä avuntarvetta henkilökohtaisissa toiminnoissa (esim. peseytymisessä, pukeutumisessa tai kommunikoinnissa) tai ohjauksen tai valvonnan tarvetta (esim. muistuttelua, patistelua ja silmälläpitoa arjen eri toiminnoissa). Pelkkä avuntarve esimerkiksi kotitaloustöissä tai asioiden hoidossa ei oikeuta hoitotukeen.

VAMMAISTUKI

Alle 16-vuotiaan vammaistuen tavoitteena on tukea sairauden tai vamman vuoksi säännöllistä hoitoa ja/tai kuntoutusta tarvitsevan lapsen päivittäistä elämää. Vammaistukea voi saada lapsi, joka tarvitsee ikäistään enemmän hoitoa ja huolenpitoa vähintään 6 kuukauden ajan. Ennen kuin lapsi täyttää 16 vuotta, on hyvä hakea ajoissa aikuisen vammais-

tukea, koska muussa tapauksessa tuen maksaminen päättyy.

16 vuotta täyttäneen vammaistuen tavoitteena on tukea sairaan tai vammaisen henkilön jokapäiväistä elämää, esimerkiksi työtä ja opiskelua.

Oikeus tukeen saattaa olla henkilöllä, jonka toimintakyky on heikentynyt vähintään vuoden ajan. Tällöin hänellä on huomattavia vaikeuksia esimerkiksi huolehtia itsestään (mm. peseytyä ja pukeutua), selviytyä välttämättömistä kotitaloustöistä tai työ- ja opiskelutehtävistä. Etuuden myöntäminen edellyttää lisäksi lääketieteellisesti arvioitua haittaa tai avuntarvetta esimerkiksi henkilökohtaisissa toiminnoissa, peseytymisessä, pukeutumisessa ja kommunikoinnissa tai ohjauksen ja valvonnan tarvetta.

Hakeminen ja tukien määrät

Eläkettä saavan hoitotuki- ja vammaistukihakemuksen liitteeksi tarvitaan lääkärin B- tai C-lausunto. Hoitotuki ja vammaistuki on porrastettu kolmeen ryhmään haitan, avuntarpeen tai ohjauksen ja valvonnan tarpeen perusteella. Hoito- ja vammaistukeen eivät vaikuta henkilökohtaiset eivät myöskään perheen muut tulot tai varallisuus. Tuki on verotonta.*

Hoitotukien määrät 2017

Perushoitotuki	61,71 €
Korotettu hoitotuki	153,63 €
Ylin hoitotuki	324,85€

Vammaistuen määrät 2017:

Perusvammainen	92,14 €
Korotettu vammaistuki	215 €
Ylin vammaistuki	416,91 €

KUNTOUTUSTUKI

Kela järjestää sopeutumisvalmennuksia ja kuntoutuskursseja omaishoitajille ja omaishoidettaville. Kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssit voivat olla laitostai avomuotoisia. Niiden pituus, jaksotus ja sisältö vaihtelevat sairaus- ja kohde-ryhmän tarpeiden mukaan. Avomuotoisissa kursseissa kuntoutusta on noin 6 - 8 tuntia päivässä ja kurssilaiset yöpyvät

kotonaan. Laitosmuotoisissa jaksoissa on toimintaa myös iltaisin ja kurssilaiset yöpyvät kuntoutuslaitoksessa.

Kelan omaishoitajien parikurssit järjestetään yleensä 3 kertaa 5 päivän jaksoissa 10 kuukauden aikana. Omaishoitajien yksilökurssit järjestetään 2 kertaa 5 päivän jaksoissa 6-8 kuukauden aikana.

Kursseja järjestetään sekä omaishoitajille erikseen tai parikursseja siten, että sekä hoidettava, että omaishoitaja osallistuvat kuntoutuskurssille. Parikursseilla mukana on avustavaa henkilökuntaa, joka vastaa hoidettavan omaisen hoidosta ja ohjauksesta.

Kelasta saa tietoja eri kurssivaihtoehdoista. Kelan kuntoutuskurssit ovat harkinnanvaraisia. Kuntoutukseen haetaan toimittamalla hakemus Kelaan, joka tekee päätöksen. Omaishoitaja pyytää lääkäriltä B-lääkärinlausunnon sekä kuntoutusohjelmasta esim. palveluohjaajalta lausunnon kuntoutuksen tarpeestaan. Kuntoutus on kuntoutujalle maksuton.*

*Kelan www-sivut (1.2.2017), www.kela.fi/elaketta-saavan-hoitotuki?inheritRedirect=true, www.kela.fi/vammaistuet?inheritRedirect=true

*Kelan www-sivut (1.2.2017), www.kela.fi/tyoikaisille_kuntoutus-ja-sopeutumisvalmennuskurssit?inheritRedirect=true

5. Omaishoitajien järjestöjä

Omaishoitajien järjestöjen tehtävänä on ajaa omaishoitajien aseman parantamista ja tukea omaishoitajia eri tavoin. Järjestöt, eli kolmannen sektorin toimijat ovat matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja, missä omaishoitajat ja ihmiset, joita omaishoitajuus koskettaa, voivat vapaasti ottaa osaa järjestöjen toimintaan ja tulla puhumaan heitä askarruttavista asioista. Omaishoitajajärjestöt tekevät tiedotustyötä sekä paikallisella että valtakunnallisella tasolla. Järjestöt tarjoavat myös vertaistuki- ja virkistystoimintaa omaishoitoperheille. Järjestöt ovat paikkoja, missä omaishoitaja voi kohdata toisen omaishoitajan ja antaa näin toinen toiselleen tukea ja neuvoja. Tässä kerromme lyhyesti tärkeimmistä omaishoitajien valtakunnallisista ja paikallisista järjestöistä.

VALTAKUNNALLISET JÄRJESTÖT

Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry

Omaishoitajat ja läheiset -liitto on valtakunnallinen omaishoitajien ja heidän hoidettaviensa tuki- ja vaikuttamisjärjestö. Liitto toimii asiantuntijana omaistaan hoitavien yhteiskunnallisen aseman parantamiseksi ja tukee erilaisin tavoin omaishoitotilanteessa eläviä henkilöitä. Omaishoitajat ja läheiset -liittoon kuuluu 70 paikallisyhdistystä. Liitolta saa ohjausta ja neuvontaa. Ongelmatilanteissa omaishoitajat voivat saada myös lakia-pua. Liitto tarjoaa myös koulutusta mm. omaishoitajille ja paikallisjärjestöjen työntekijöille. Liitto järjestää omaishoitajalomia yhteistyössä sosiaalisten lomajärjestöjen kanssa sekä kuntoutuskursseja yhteistyössä Kelan ja kuntoutuslaitosten kanssa.

Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry

Puhelinvaihe: 020 7806 500

Neuvontapuhelin: 020 7806 599,
ma – to klo 9 – 15

Hämeentie 105 A 18, 00550 Helsinki

www.omaishoitajat.fi

Muistiliitto ry

Muistiliitto toimii muistisairaiden ihmisten sekä heidän läheistensä kansanterveys-, potilas- ja edunvalvontajärjestönä. Liiton tarkoituksena on edistää tämän kohderyhmän elämänlaadun ja hyvinvoinnin yleisiä edellytyksiä.

Muistiliitto ry on perustettu vuonna 1988. Muistiliiton jäseniksi kuuluu 44 paikallista muistiyhdistystä. Muistiliitto jäsenyhdistyksineen kehittää ja ylläpitää monenlaisia tukimuotoja muistisairaiden ihmisten ja läheisten tueksi.

Muistiliitto ry

P. 09 6226 200 (ma-to 10-14)

Pasilanraitio 9 B, 00240 Helsinki

toimisto[at]muistiliitto.fi

www.muistiliitto.fi

Aivoliitto ry

Aivoliitto ry on kansanterveys-, vammais- ja potilasjärjestö, joka tukee edustamiensa ryhmien arjessa selviytymistä. Näitä ryhmiä ovat aivoverenkiertohäiriön (AVH) sairastaneet ja heidän läheisensä sekä perheet, joiden lapsella tai nuorella on kielellinen erityisvaikeus.

Aivoliitto on yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka edistää toiminnallaan aivoverenkiertohäiriöiden ennaltaehkäisyä, kielellisen erityisvaikeuden varhaista tunnistamista sekä hyvää hoitoa ja kuntoutusta.

Liiton perustehtävänä on oikeuksien valvonta, viestintä ja asenteisiin vaikuttaminen, AVH:n ennaltaehkäisy sekä yhdistystoiminta ja palvelut. Liitto tuo esiin puhevammaisten asioita sekä tarjoaa sopeutumisvalmennuskursseja, kuntoutusta, terapiaa ja virkistystoimintaa. Liitto kouluttaa jäsenistöään ja alan ammattihenkilöstöä.

Liiton keskustoimisto sijaitsee Turussa erityisosaamiskeskus Suvituulessa. Siellä on monipuoliset tilat sopeutumisvalmennuskurssien järjestämiseen, koulutukseen ja majoitukseen. Aivoliiton aluetoimistot sijaitsevat Helsingissä, Tampereella, Kuopiossa, Kajaanissa ja Rovaniemellä.

Aivoliitto ry

p. 02 2138 200 (ma-pe klo 9-15)

Erityisosaamiskeskus Suvituuli

Suvilinnantie 2, 20900 Turku

www.aivoliitto.fi

Mielenterveysomaisten keskusliitto –FinFami ry

Mielenterveysomaisten keskusliitto-FinFami on mielenterveysomaisten ja omaishoitajien valtakunnallinen edunvalvoja ja omaistyön asiantuntija ja organisaatio. FinFami on perustettu vuonna 1991, ja siihen kuuluu 16 jäsenyhdistystä ympäri Suomen. FinFami tukee alueellisia jäsenyhdistyksiä työssä mielenterveysomaisten hyväksi ja edistää mielenterveysomaisten ja –omaishoitajien hyvinvointia.

Mielenterveysomaisten keskusliitto – FinFami ry

p. 050 464 2739

Meritullinkatu, 4 B 10
00170 Helsinki

[jaana.humalto\[at\]finfami.fi](mailto:jaana.humalto[at]finfami.fi)

Toimisto avoinna:
ma-ti klo 9.00–12.00,
ke-to klo 12.00–15.00,
pe suljettu.

www.finfami.fi

PIRKANMAAN PAIKALLISIA OMAISHOITUYHDISTYKSIÄ

Tampereella on useita yhdistyksiä, jotka toimivat omaishoitajien hyväksi. Tässä oppaassa kerrotaan muutamista tärkeimmistä omaishoitoa tukevista yhdistyksistä.

Pirkanmaan Omaishoitajat ry PIONI

Pirkanmaan omaishoitajat ry PIONI on vuonna 2008 perustettu omaishoitajien yhdistys. Yhdistys toimii omaishoitajien ja heidän hoidettaviensa hyvinvoinnin tukemiseksi. Yhdistyksen toimintaan osallistuminen ei edellytä virallista omaishoitajuutta. Omaishoitaja voi olla kuka vaan, joka hoitaa läheistään. PIONI järjestää vertaistoimintaa mm. vertais- tukiryhmiä, liikuntaryhmiä ja hengellisiä ryhmiä. Toimintaa on 13 Pirkanmaan paikkakunnalla.

PIONI järjestää jäsenilleen myös yhteisiä retkiä, juhlia, tiedotus- ja koulutustilaisuuksia ja ajaa kaikin tavoin omaishoitajan asiaa. Yhdistys on aktiivinen vaikuttaja myös valtakunnallisella tasolla. Toimialueena on koko Pirkanmaa, ja se tekee yhteistyötä liiton, muiden omaishoitajayhdistysten ja alueen eri kuntien kanssa. PIONI tiedottaa toiminnastaan kaksi kertaa vuodessa ilmestyvässä jäsenlehdessä sekä nettisivuilla ja facebookissa. Yhdistys on Omaishoitajat ja läheiset -liitto ry:n jäsenyhdistys

Pirkanmaan Omaishoitajat ry PIONI

p. 045 8751 417

pioniry[at]pioniry.fi

Väinölänkatu 15, 33500 Tampere

www.pioniry.fi

Tampereen Seudun Omaishoitajat ry

Tampereen Seudun Omaishoitajat ry on vuonna 2000 perustettu yhdistys, joka järjestää toimintaa omaishoitajien hyvinvoinnin ja jaksamisen tueksi. Toimintamuotoja ovat mm. vertaisryhmät, liikuntaryhmät, avoimet kahvilapäivät, liikunnalliset teemapäivät, ohjaus ja neuvonta. Yhdistys toimii koko Pirkanmaan alueella. Toiminta on tarkoitettu kaikkein erilaisissa tilanteissa oleville omaishoitajille ja läheisille

Tampereen Seudun

Omaishoitajat ry

p. 040 5958 313

toimisto[at]treomaishoitajat.fi

Kirkkokatu 8 E 37, 33200 Tampere
www.treomaishoitajat.fi

Pirkanmaan Muistiyhdistys ry

Pirkanmaan Muistiyhdistys ry on yhdistys muistihäiriöisille, heidän omaisilleen, ammattihenkilöstölle sekä kaikille muistiasioista kiinnostuneille. Yhdistykseltä saa tietoa muistisairauksista, niiden ennaltaehkäisystä ja hoidosta sekä saata-villa olevista palveluista ja etuisuuksista. Yhdistys auttaa sairastuneita ja omaisia sairauden eri vaiheissa, ja pyrkii lisäämään eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Yhdistyksen toimialueena on Pirkanmaa.

Pirkanmaan Muistiyhdistys ry

Kalevantie 1, 33100 Tampere

Toiminnanjohtaja

Teija Siipola, p. 050 463 4295
teija.siipola[at]saunalahti.fi

Toimisto avoinna ma 9.00 - 16.30, ti-
pe 9.00 - 15.00.

www.pirkanmaanmuistiyhdistys.fi

Pirkanmaan AVH-yhdistys ry

Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on tukea aivoverenkiertohäiriöön sairastuneiden ja heidän läheistensä kuntoutumista sekä arjesta selviytymistä. Toiminnan kohderyhmiä ovat etenkin liikunta- ja toimintarajoitteiset, afaattiset sekä neuropsykologisesti oirehtivat kuntoutujat. Tarjoamme vertaistukeen perustuvaa, saavutettavaa ja mielenkiintoista toimintaa eri harrastusten parissa. Pyrkimyksenä on innostaa kuntoutujat ja heidän läheisensä lähtemään kodin piiristä kokeilemaan ja harjoittamaan taitojaan ja tapaamaan muita toiminnan piirissä olevia.

Pirkanmaan AVH-yhdistys ry

p. 0400 608 284

puhelinpäivystys ma-pe
klo 10-14.30,
paikalla ke
klo 12-15

toimisto[at]pirahv.fi

Lähteenkatu 2 – 4, 33500 Tampere

www.pirahv.fi

Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry

Mielenterveysomaiset Pirkanmaa – FinFami ry on vuonna 1988 perustettu sosiaali- ja terveysalan yhdistys, jonka toimialue on Pirkanmaa.

Yhdistyksen toiminnan tarkoituksena on edistää omaisen selviytymistä ja hyvinvointia, kun hänen perheenjäsenellään, sukulaisellaan, ystävällään tai muulla läheisellään on mielenterveys- tai mielenterveys- ja päihdeongelmia.

Omaisella tarkoitamme kaikenikäisiä henkilöitä, joiden läheisellä on mielen-terveys- tai mielenterveys- ja päihdeongelmia. Läheisen ongelma ei tarvitse olla diagnosoitu. Huoli läheisen mielenterveydestä tai päihteiden käytöstä riittää.

Yhdistys on osa psyykkisesti sairastuneiden henkilöiden omaisten yhdistysten valtakunnallista verkostoa, johon kuuluu 17 jäsenyhdistystä. Alueellisen verkoston keskusjärjestö on Mielenterveysomaisten keskusliitto Finfami ry, jonka toimipiste sijaitsee Helsingissä.

Mielenterveysomaiset Pirkanmaa -FinFami ry

p. 040 582 5343

omaiset[at]finfamipirkanmaa.fi

Toimiston aukioloajat:
ma, ti, to klo 12.00-16.00
ma klo 9-16,
ti, to klo 12-16

Hämeenkatu 25 A 3 krs. ja 6. krs.,
33200 Tampere

<http://finfamipirkanmaa.fi/>

VALTAKUNNALLISIA AUTTAVIA PUHELIMIA

Palveleva puhelin tarjoaa soittajalle mahdollisuuden purkaa mieltä painavia asioita puhelimitse nimettömänä. Kun elämä tuntuu raskaalta tai huolet liian suurilta, usein riittää, että joku kuuntelee. Päivystäjät ovat tehtävään valittuja koulutettuja vapaaehtoisia. Päivystäjä tukee soittajaa kuuntelemalla ja pyrkii yhdessä löytämään soittajan elämäntilanteeseen parhaiten sopivia ratkaisuja. Päivystäjää sitoo vaitiolovelvollisuus

Suomen Mielenterveysseuran valtakunnallinen kriisipuhelin

p. 010 195 2027
arkisin klo 9.00–07.00, viikonloppuisin
ja juhlapyhinä klo 15.00–07.00

Kirkon palveleva puhelin

p. 010 190 071
su-to klo 18.00-01.00
ja pe-la klo 18.00-03.00

Vertaislinja muistisairaiden läheisille

p. 0800 96 000
päivittäin klo 17 - 21
Linja on maksuton

Muistineuvo – tukipuhelin

p. 09 - 8766 550
Puhelimeen vastaavat muistityön
asiantuntijat: ma, ti ja to klo 12 - 17

Lisäksi on olemassa useita alueellisia ja valtakunnallisia potilasjärjestöjä, joihin voi ottaa tarpeen ja tilanteen mukaan yhteyttä.

LIITTEET

LIITE 1 OMAISHOIDON KRITTEERIT JA MÄÄRÄT VUONNA 2017

Hoitopalkkion määrät ja kriteerit hoitoisuusluokittain Orivesi ja Tampere

Hoitopalkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Laki rittelee vähimmäispalkkion suuruuden. Hoitopalkkioon tulee vuosittain automaattisesti indeksikorotukset. Tuki jakautuu lasten ja nuorten 0-20 -vuotiaiden tukeen sekä aikuisten, yli 21 vuotta täyttäneiden tukeen. Tuet maksetaan hoidon vaativuuden ja sitovuuden perusteella. Tukien määrät vuonna 2017. Pienet muutokset tukien määriin ovat mahdollisia.

Aikuisten kriteerit ja hoitoisuusluokat (yli 21-vuotiaat)

Hoitoisuusluokka 1

- Jatkuva hoidon tarve: tuki 392 euroa
- Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja/tai ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa, joita ovat esimerkiksi lääkehoito, ruokailu, peseytyminen, pukeutuminen, henkilökohtainen hygienia, liikkuminen ja wc-asioinnit.
- Hoidettava tarvitsee myös ohjausta ja valvontaa kodin ulkopuolella liikkumisessa.
- Hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa.
- Hoidettava ei yleensä tarvitse hoitoa ja huolenpitoa yöaikaan
- Hoidettava voi olla osan päivästä tai yön yksin, mutta ei voi pääsääntöisesti asua yksin

Hoitoisuusluokka 2.

- Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 600 euroa
- Hoivatyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti raskasta.
- Hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja/tai ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa.
- Hoidettava voi tarvita vähäisessä määrin hoitoa ja huolenpitoa myös yöaikaan
- Hoidettava ei voi asua yksin, mutta voi olla osan päivästä yksin

Tukea alentavat seikat:

- Kotiin annettua palvelua tai kodin ulkopuolista palvelua
- 20 - 30 t/viikko: tuen määrä 500 euroa/kk
- yli 30 t/viikko: tuen määrä 400 euroa/kk

Hoitoisuusluokka 3.

- Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 900 euroa
- Hoidettavuus on lähes samaa tasoa kuin pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalla tai tehostettua palveluasumista tarvitsevilla henkilöillä
- Hoivatyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erittäin raskasta
- Hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja/tai ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa, myös yöaikaan
- Hoidettava ei voi asua yksin, mutta voi olla vähäisen ajan päivästä yksin

Tukea alentavat seikat:

Kotiin annettua palvelua tai kodin ulkopuolista palvelua

20 - 30 t/viikko: tuen määrä 800 euroa/kk

yli 30 t/viikko: tuen määrä 700 euroa/kk

Hoitoisuusluokka 4.

- Korotettu omaishoidon tuki: 1 400 euroa
- Hoito korvaa tehostetun ympärivuorokautisen palveluasumisen tai laitoshoidon tai mahdollistaa saattohoidon kotona
- Hoito on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erittäin raskasta
- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja huolenpitoa, jatkuvaa apua, valvontaa ja/tai ohjausta henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa
- Hoidettava ei voi asua yksin
- Hoivatyö edellyttää päätoimista työpanosta
- Hoitaja ei voi olla ansiotyössä kodin ulkopuolella
- Kodin ulkopuolista palvelua enintään 20 h/vko
- Hengityshalvauksipotilaiden ja muiden vastaavalla tavalla erityisen paljon ja/tai ammatillisen koulutuksen saaneen henkilön apua tarvitsevan asiakkaan tuki voidaan myöntää tätä korkeampana

Lapset ja nuoret (0-20-vuotiaat)

Lasten ja nuorten omaishoidon tukeen ovat oikeutettuja vaikeasti vammaiset ja sairaat, joiden hoito terveeseen samanikäiseen lapseen tai nuoreen verrattuna on erittäin vaativaa ja sitovaa. Asiantuntijaryhmässä tapahtuva arviointi tehdään kokonaisvaikutusten, ei yksittäisten kriteerien perusteella. Arvioinnissa huomioidaan lapsen ikätasoa vastaava päivittäisen hoivan, huolenpidon, ohjauksen ja valvonnan tarve. Lisäksi arvioidaan liikuntakykyä, kommunikaatiotaitoja sekä hoitotoimenpiteiden tarvetta. Omaishoidon tukipäätös odottaa tarvittaessa niin kauan, kunnes mahdollinen lastensuojelun tarve on selvitetty. Omaishoidon tuki voidaan myöntää, jos lastensuojelun asiakkuus on avososiaalityön tukitoimena.

Hoitoisuusluokka 1

- Jatkuva hoidon tarve: tuki 392 euroa
- Hoidettava tarvitsee paljon hoitoa ja toisen henkilön apua esim. liikkumisessa, wc-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailuissa ja lääkityksestä huolehtimisessa.
- Hoidon sitovuutta ja vaativuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidettava ei säännöllisesti tarvitse vammasta tai sairaudesta johtuvaa hoitoa yöaikaan.
- Hoidettava voi olla lyhyen ajan yksin.
- Hoidettava ei kykene liikkumaan itsenäisesti kodin ulkopuolella

Hoitoisuusluokka 2.

- Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 600 euroa
- Hoivatyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti raskasta.
- Hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa

ja toisen henkilön apua esim. liikkumisessa, wc-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailuissa ja lääkityksestä huolehtimisessa.

- Hoidon sitovuutta ja vaativuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidettava tarvitsee vammasta tai sairaudesta johtuvaa hoitoa myös yöaikaan. Hoidettava voi olla lyhyen ajan yksin.

Tukea alentavat seikat:

- Kotiin annettua palvelua tai hoidettava viettää kodin ulkopuolella päivätoiminnassa, kuntoutuksessa tai muussa vastaavassa paikassa
- 20 - 30 h/viikko: tuen määrä 500 euroa/kk
- yli 30 h/viikko: tuen määrä 400 euroa/kk
- Tukea ei vähennetä, jos asiakas ei koulun lisäksi käytä muita kodinulkopuolisia palveluja, kuten aamu- tai iltapäivähoitoa.

Hoitoisuusluokka 3.

- Jatkuva ympärivuorokautisen hoidon tarve: tuki 900 euroa
- Hoidettavuus on lähes samaa tasoa kuin laitoshoidossa olevalla henkilöllä.
- Hoivatyö on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erittäin raskasta.
- Hoidettava tarvitsee runsaasti hoitoa ja toisen henkilön apua esim. liikkumisessa, wc-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailuissa ja lääkityksestä huolehtimisessa.
- Hoidon sitovuutta ja vaativuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidettava tarvitsee hoitoa myös yöaikaan. Yöaikaan tarvittava hoito on toistuvaa ja jatkuvaluonteista. Hoidettavaa ei voi jättää yksin.

Tukea alentavat seikat

- Kotiin annettua palvelua taikka hoidettava viettää kodin ulkopuolella päivätoiminnassa, kuntoutuksessa tai muussa vastaavassa paikassa
- 20 - 30 h/viikko: tuen määrä 800 euroa/kk
- yli 30 h/viikko: tuen määrä 700 euroa/kk
- Tukea ei vähennetä, jos asiakas ei koulun lisäksi käytä muita kodinulkopuolisia palveluja, kuten aamu- tai iltapäivähoitoa.

Hoitoisuusluokka 4

- Korotettu omaishoidon tuki: 1 400 euroa
- Hoito korvaa laitoshoidon.
- Hoito on fyysisesti ja/tai psyykkisesti erittäin raskasta.
- Hoidettava tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa ja toisen henkilön apua esim. liikkumisessa, wc-käynneissä, peseytymisessä, pukeutumisessa, ruokailuissa ja lääkityksestä huolehtimisessa. Hoidon sitovuutta ja vaativuutta arvioitaessa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi kommunikaatioon sekä valvonnan ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen.
- Hoidettava tarvitsee hoitoa myös yöaikaan. Yöaikaan tarvittava hoito on toistuvaa ja jatkuvaluonteista.
- Hoivatyö edellyttää päätoimista työpanosta.
- Hoidettavaa ei voi jättää yksin.
- Kodin ulkopuolista palvelua enintään 20 h/viikko.

Hengityshalvauspotilaiden ja muiden vastaavalla tavalla erityisen paljon ja/tai ammatillisen koulutuksen saaneen henkilön apua tarvitsevan asiakkaan tuki voidaan myöntää tätä korkeampana.

"Mistä sinä pidät kaikista eniten maailmassa?" "Kaikista eniten", sanoi Puh ja sitten hänen täytyi pysähtyä ajattelemaan. Sillä vaikka hunajan syöminen oli todella mukavaa, sitä ennen oli hetki, joka oli vielä parempi, mutta hän ei tiennyt miksi sitä sanottiin. Ja sitten hän ajatteli, että Risto Reippaan kanssa oli hyvin mukava olla, ja se että Nasu oli lähellä tuntui hyvältä, ja ajateltuaan kaikkea tätä hän sanoi: "Kaikista eniten minä pidän siitä, kun minä ja Nasu tulemme tapamaan sinua ja sinä sanot: "Ottaisitko jotakin pientä?" ja minä sanon: "Jotain pientä voisimme varmaan ottaa, vai mitä Nasu?" Ja ulkona on hyräilevä päivä ja linnut laulavat."

- A.A. Milne, Nalle Puhin mietekirja -

*Hoidan läheistäni,
Mistä voim saada apua?*

